

Karta przedmiotu

Nazwa i kod przedmiotu	Historia wychowania , PG_00190065						
Kierunek studiów	Pedagogika (O)						
Data rozpoczęcia studiów	październik 2026 r.	Rok akademicki realizacji przedmiotu			2026/2027		
Poziom kształcenia	I stopnia - licencjackie	Grupa zajęć			Grupa zajęć obowiązkowych z zakresu kierunku studiów Grupa zajęć z obszarów nauk humanistycznych lub nauk społecznych Grupa zajęć powiązanych z prowadzonymi badaniami naukowymi w dziedzinie nauki związanej z kierunkiem - profil ogólnoakademicki		
Forma studiów	stacjonarne	Sposób realizacji			na uczelni		
Rok studiów	1	Język wykładowy			polski		
Semestr studiów	1	Liczba punktów ECTS			2.0		
Profil kształcenia	ogólnoakademicki	Forma zaliczenia			egzamin		
Jednostka prowadząca	Rektor -> Wydział Nauk Społecznych						
Imię i nazwisko wykładowcy (wykładowców)	Odpowiedzialny za przedmiot		dr Paweł Śpica				
	Prowadzący zajęcia z przedmiotu						
Formy zajęć	Forma zajęć	Wykład	Ćwiczenia	Laboratorium	Projekt	Seminarium	RAZEM
	Liczba godzin zajęć	30.0	0.0	0.0	0.0	0.0	30
	W tym liczba godzin zajęć na odległość: 0.0						
Aktywność studenta i liczba godzin pracy	Aktywność studenta	Udział w zajęciach dydaktycznych, objętych planem studiów		Udział w konsultacjach		Praca własna studenta	RAZEM
	Liczba godzin pracy studenta	30		0.0		20.0	50
Cel przedmiotu	Celem studiowania historii wychowania jest zaznajomienie studentów z historycznymi prawidłowościami rozwoju oświaty, wychowania i myśli pedagogicznej oraz ich związków z różnymi aspektami ludzkiej działalności, rozpatrywanych na tle przemian cywilizacyjnych i ich uwarunkowań. Studiowanie historii wychowania ma również na celu ukazanie różnorodności dawnych projektów i ofert edukacyjnych i ich dziejowego kontekstu oraz wykazanie historycznych źródeł współczesnych ofert edukacyjnych.						

Efekty uczenia się przedmiotu	Efekt kierunkowy	Efekt z przedmiotu	Sposób weryfikacji i oceny efektu
	[PEDL3_W02] Absolwent zna i rozumie w zaawansowanym stopniu klasyczne i współczesne teorie rozwoju człowieka, wychowania, opieki, uczenia się i nauczania lub kształcenia oraz ich wartości aplikacyjne	Absolwent zna teorie rozwoju człowieka i dostrzega ich wartość aplikacyjną.	[SW4] test/egzamin - ustny lub pisemny
	[PEDL3_K01] W zakresie kompetencji społecznych absolwent jest gotowy do posługiwania się uniwersalnymi zasadami i normami etycznymi w działalności zawodowej, kierując się szacunkiem dla każdego człowieka;	Absolwent posługuje się uniwersalnymi zasadami i normami etycznymi.	[SK4] test/egzamin - ustny lub pisemny
[PEDL3_W01] Absolwent zna i rozumie w zaawansowanym stopniu filozofię wychowania i aksjologię pedagogiczną, historię wychowania i socjologię edukacji, specyfikę głównych środowisk opiekuńczo-wychowawczych i procesów w nich zachodzących	Absolwent ma wiedzę na temat filozofii, historii i aksjologii wychowania i potrafi odnieść tę wiedzę do procesów wychowawczych.	[SW4] test/egzamin - ustny lub pisemny	
Treści przedmiotu	<p>Początki i rozwój historii wychowania w Europie i w Polsce w XIX i XX wieku. Historia wychowania w gdańskim ośrodku naukowym. U źródeł europejskiej praktyki i myśli pedagogicznej: narodziny ideałów wychowawczych w Starożytnej Grecji jako początek pedagogiki. Stałość i zmienność ideałów wychowania. Założenia i organizacja wychowania w starożytnej Grecji i w Rzymie. Poglądy pedagogiczne i działalność dydaktyczna sofistów. Myśl pedagogiczna Sokratesa, Platona i Arystotelesa. Kształtowanie się zawodu nauczyciela. Ewolucja organizacyjna i programowa szkoły w epoce hellenistycznej. Ideał wychowawczy i organizacja wychowania i nauczania w Rzymie. Kwintyliusz jako przedstawiciel rzymskiej myśli pedagogicznej. Początki i rozwój chrześcijańskiej myśli pedagogicznej (św. Hieronim, św. Augustyn). Ideały wychowawcze w średniowieczu, działalność oświatowa Karola Wielkiego, powstanie, rozwój i elementy dorobku szkół klasztornych, parafialnych, kościelnych. Narodziny i rozwój uniwersytetów średniowiecznych. Wpływ uniwersytetów na rozwój kultury europejskiej. Szkoła i nauczyciel w okresie Odrodzenia. Rozwój renesansowej myśli pedagogicznej. Wpływ reformacji i kontrreformacji na treść europejskich ideałów wychowawczych oraz na kształt i zadania szkoły w XVI i XVII wieku. Sytuacja oświaty w Polsce o okresie Renesansu. Szkolnictwo katolickie, reformacyjne i kontrreformacyjne w Rzeczypospolitej. Początki i rozwój polskiej myśli pedagogicznej. A. Frycz Modrzewski i Mikołaj Rej jako przedstawiciele polskiej myśli pedagogicznej okresu renesansu. Ideał ziemianina (człowieka poczciwego) i jego wpływ na rozwój szkolnictwa w Rzeczypospolitej w XVI-XVII wieku. - Upadek szkolnictwa Rzeczypospolitej w drugiej połowie XVII i pierwszej połowie XVIII wieku oraz związane z nim próby reform oświatowych. Komisja Edukacji Narodowej: okoliczności powstania i dorobek w sferze organizacji szkolnictwa oraz w warstwie programowej. Ideały wychowawcze szkolnictwa KEN. Wpływ KEN na rozwój zawodu nauczyciela. Rozwój europejskiej myśli pedagogicznej w XVIII wieku (J.A. Komeński i J. Locke, J. J. Rousseau). Sytuacja oświatowa narodu polskiego po upadku Rzeczypospolitej: wychowanie narodowe i religijne dzieci i młodzieży polskiej w okresie zaborów. Edukacja pozaszkolna jako forma obrony społeczeństwa polskiego przed wynarodowieniem. Rozwój europejskiej szkoły ludowej i średniej w XIX w. (J. H. Pestalozzi, F. Froebel). Geneza i założenia ruchu Nowego Wychowania (J. Dewey, E. Key, M. Montessori). - Rozwój opieki nad dzieckiem w Europie i na ziemiach polskich w XIX wieku: idea i rozwój ochronek miejskich i wiejskich (August Cieszkowski, bł. Edmund Bojanowski). Początki literatury i czasopiśmiennictwa dla dzieci (Klementyna z Tańskich Hoffmanowa i S. Jachowicz). Odbudowa i rozwój szkolnictwa w latach Drugiej Rzeczypospolitej. Reforma Jędrzejewicza. Ideologie wychowawcze okresu Drugiej Rzeczypospolitej (ideologia wychowania narodowego, państwowego, obywatelskiego.). Sytuacja oświaty polskiej w okresie okupacji. Tajne nauczanie. Polityczne i organizacyjne ramy rozwoju oświaty i wychowania w latach PRL (1945-1989): ogólne cechy wychowania totalitarnego, cele polityki oświatowej PZPR, ideologizacja i ateizacja wychowania, organizacja szkolnictwa i próby jego reformowania.</p>		
Wymagania wstępne i dodatkowe	Ogólna wiedza historyczna i społeczna, wyniesiona przez studentów ze szkoły średniej; znajomość elementarnych pojęć pedagogicznych		
Sposoby i kryteria oceniania osiągniętych efektów uczenia się	Sposób oceniania (składowe)	Próg zaliczeniowy	Składowa ocena końcowa
	egzamin pisemny z pytaniami (zadaniami) otwartymi	51.0%	100.0%

Zalecana lista lektur	Podstawowa lista lektur	<p>Bartnicka K., Szybiak I., Zarys historii wychowania, Warszawa 2001. Bobrowska-Nowak W., Zarys dziejów wychowania przedszkolnego w Polsce, Warszawa 1983. Draus J., Terlecki R., Historia wychowania. Podręcznik akademicki, t. II, Wiek XIX i XX, Kraków 2005. Historia wychowania wiek XX, t. I, pod red. J. Miąso, Warszawa 1980. Kot S., Historia wychowania, t. 1-2, Warszawa 1996. Kupisiewicz C., Szkice z dziejów dydaktyki, Kraków 2010. Litak S., Historia wychowania. Podręcznik akademicki, t. I, Do Wielkiej Rewolucji Francuskiej, Kraków 2005. Mauersberg S., Walczak M., Szkolnictwo polskie po drugiej wojnie światowej (1944 1956), Warszawa 2005. Wołoszyn S., Dzieje wychowania i myśli pedagogicznej w zarysie, Warszawa 1964. Wołoszyn S., Nauki o wychowaniu w Polsce w XX wieku, Warszawa 1998.</p>
	Uzupełniająca lista lektur	<p>Aries P., Historia dzieciństwa. Dziecko i rodzina w dawnych czasach, Gdańsk 1995. Brodała M., Lisiecka A., Ruzikowski T., Przebudować człowieka. Komunistyczne wysiłki zmiany mentalności, Warszawa 2001. Chmaj L., Prądy i kierunki w pedagogice XX wieku, Warszawa 1962. Flandrin J. L., Historia rodziny, Warszawa 1998. Grzybowski R., Polityczne priorytety i elementy codzienności socjalistycznej szkoły. Wybór studiów poświęconych dziedzictwu edukacyjnemu PRL-u, Toruń 2013. Dziecko w rodzinie i społeczeństwie. Dzieje nowożytne, t. II, red. K. Jakubiak. W. Jamrozek, Bydgoszcz 2002. Edukacja w warunkach zniewolenia i autonomii (1945 2009), pod red. E. Gorloff, R. Grzybowski, A. Kołakowski, Kraków 2010. Flandrin J-L., Historia rodziny, Warszawa 1998. Grzybowski R., Przemiany historyczne ideałów wychowawczych, [w:] Zagadnienia celów edukacyjnych, pod red. J. Rutkowiak, Gdańsk 1987. Grzybowski R., Wyższe szkoły pedagogiczne w Polsce w latach 1946 1956, Gdańsk 2010. Jakubiak K., Wychowanie państwowe jako ideologia wychowawcza sanacji, Bydgoszcz 1994. Kryńska E.J., Mauersberg S., Indoktrynacja młodzieży szkolnej w Polsce w latach 1945 - 1956, Białystok 2003. Puchowski K., Jezuickie kolegia szlacheckie Rzeczypospolitej Obojga Narodów. Studium z dziejów edukacji elit, Gdańsk 2007. Sońnicki K., Rozwój pedagogiki zachodniej na przełomie XIX i XX wieku, Warszawa 1967.</p>
	Adresy eZasobów	
Przykładowe zagadnienia/ przykładowe pytania/ realizowane zadania	nie dotyczy	
Praktyki zawodowe w ramach przedmiotu	Nie dotyczy	

Dokument wygenerowany elektronicznie. Nie wymaga pieczęci ani podpisu.